

A matyó lakodalom elemei a *Boci-boci tarka* című operettben

LENGYEL ÉMESE

Bevezetés

A magyar szocialista operettjátszás kiemelkedő darabja az 1953-ban bemutatott *Boci-boci tarka* című, háromfelvonásos tsz-operett, melynek szövegét Czizmarek Mátyás, verseit Innocent V. Ernő, zenéjét pedig Vincze Ottó jegyzi.¹

A darab az erőszakos operett-termelési hullám egyik alkotása. Az operettnek az államszocializmus új feladatát és irányát jelölt ki, melynek egyik következménye, hogy a műfaj az ideológia kiszolgálója és hordozója lett.²

Borjút vágni vagy nem vágni: az itt a kérdés. A mű alapkonfliktusát ugyanis a marhavágási tilalom, a borjúvágás dilemmája és egy közelgő (matyó) lakodalom teremti meg a traktorosfiú bonviván és a parasztprimadonna karaktere között. Éppen ezért a matyó lakodalom megjelenése és megjelentetése központi eleme a politikailag abszolút nem semleges alkotásnak, mindamellett, hogy az esküvő után a leány édesapja belép a termelősövetkezetbe. Írásomban röviden az operettstruktúrára – a dialógusokra és a dalblokkokra – fókuszálva igyekszem bemutatni a narratíva sajátos jegyeit, miközben meghatározom a matyó lakodalom „színrevitelének” jelenségét, állomásait.

A lakodalmi elem megjelenése

Feltételezhetjük, hogy az 1896-os millenniumi ünnepségsorozat is hatással volt arra, hogy az alkotók beemelik a matyó lakodalmat a szűzsébe. Ugyanakkor tekinthetünk erre az alkotóelemre akár népszínműelemként is, valamint lehetséges az is, hogy a használat mögött csak dramaturgiai szempontok húzódnak meg, hiszen ez képes megteremteni a kontrasztot a hithű kommunista traktoros fiú bonvivánkarakter és a parasztprimadonna személye között.

A hatástörténeti aspektus tekintetében fontos megjegyeznünk, hogy a lakodalmak színreviteli módjával és azok koncepcióval már a 19. századi millenniumi ünnepségek előtt is találkozhatunk, hiszen a „népről a népnek” alkotások, vagyis a népszínművek és egyéb népszínműformák, habár sztereotip és stilizált módon, de többnyire sikeresen használják a lakodalmas narratívát.³

1896-ban az ünnepségsorozat több programja lakodalom-„színrevitel” – egyébként nem mindegyik valósult meg –, melyről Dóka Krisztina a következőképpen szól: „a kiállítás szervezése során készített programjavaslatokból, illetve a sajtó híreiből tudjuk, hogy nagyszámú népi bemutatót terveztek a faluba, ám végül ezek csak részben valósultak meg. Tervbe

---

¹ A darab 1954-ben teljes zongorakivonattal és szövegkönyvvel jelent meg a Zeneműkiadó gondozásában, írásomban ez a példány lesz a forrásmű.

² A szocialista realista, azaz a szocreal operettek zenei attribútumairól lásd például SZEMERE 1979.

³ A művek többsége tehát lényegében nem több, mint egyszerű parasztrómantika.

vett, de valószínűleg elmaradt rendezvények voltak a kun, kalotaszegi/bánffyahunyadi, ormánsági lakodalom, az Eger vidéki, máshol egri lakodalom [...].²⁴ Ugyanakkor a matyó lakodalmat bemutatták, amiről a korabeli sajtó részletesen be is számolt.⁵ Méghozzá az összes közül elsőként, melyet Fügedi Márta is megerősít: „[...] az elképzelések szerint a szászok lakodalmi bemutatója korábbra volt tervezve, de mivel a vőlegény időre nem kapta meg a házassági engedélyt, így ők csak kézfogót ünnepeltek. A tervezett lakodalmak közül elsőként a matyóké valósult meg, 1896. szeptember 8-án. [...]”²⁶

Az operett cselekménye és a lakodalmi szokáscselekmények elemei

Az I. felvonás 1. képének helyszíne és az utasítások hozzá a szövegkönyvben:⁷ „módos falusi gazdálkodó udvar. Baloldalon elől tornácos ház, bejárással a házba. Jobboldalon istálló, ajtóval. Hátról kerítés, középen kiskapuval, balfelé a kétszárnyú nagykapu. A kerítés a ház nem látható utcai homlokzata előtt folytatódik. Hátról a falu házai látszanak: – A változások alatt díszes matyó függöny ereszkedik le.”⁸ Az I. felvonás 1. képében először is megismerjük a főbb szereplőket és az alapszituációt: a primadonna, Tajti Bori parasztleány, vőlegénye pedig Virág István, aki kommunista és traktoros. Lakodalomra készülnek, ám egy matyó faluban a leány nagyanyja (Csuhiné) ragaszkodik a hagyományokhoz: „borjú nélkül nincs igazi lakzi (sic!)”,⁹ a Bimbó nevű kisborjút szeretné levágni a fiatalok lagzijára. A primadonna is szeretné tartani a hagyományt, sőt népviseletben esküdne – „[...] hődörgőben, meg lityában!”¹⁰ –, de párjával éppen emiatt konfliktusba kerül: egyrészt tiltják a marhavágást, másrészt úgy gondolja, hogy munkáseberként nem szükséges ilyen szokások betartása, vagy éppen népviseletben oltár elé állni: „nem illik ám az a traktorhoz [...]”¹¹

A bonyodalom akkor kezdődik, amikor Kispál – aki egy Kosorrú nevű emberrel illegálisan vág le jószágokat, majd adja el feketén a húsokat –, Bori korábbi kérője féltékeny lesz a traktoros fiúra, eltervezi, hogy megakadályozza a fiatalok házasságkötését.

Csuhiné és Erzsa – Csuhiné ismerőse, barátnöje a faluban – is intézkedik, kitalálják, hogy úgy tesznek, mintha a borjú megfulladt volna – fojtogatják a borjút, hogy a doktor is javasolja a muszájvágást –, így le lehetne vágni, de ez is számtalan akadályba ütközik: „de mit mondunk a vőlegénynek? Mert bár

⁴ DÓKA 2017, 38.

⁵ DÓKA 2017, 43.

⁶ FÜGEDI 1996, 359.

⁷ A következőkben a szövegkönyvre – dalszöveggel együtt – hivatkozom, nem pedig a zongorakivonatra.

⁸ VINCZE – CZIZMAREK – INNOCENT V. 1954b, 5.

⁹ VINCZE – CZIZMAREK – INNOCENT V. 1954b, 6; Csuhiné Istvánnak, a vőlegénynek mondja.

¹⁰ VINCZE – CZIZMAREK – INNOCENT V. 1954b, 6; Bori, a primadonna válaszol vőlegénye kérdésére, hogy népviseletben akar-e esküdni.

¹¹ Válaszol a bonviván a primadonnának (VINCZE – CZIZMAREK – INNOCENT V. 1954b, 6).

traktoros, de nem buta. A kötelet nem fogja csak úgy egyszerűen elhinni.”¹² A másik akadály a leány édesapja, Tajti Márton, aki sajnálja Bimbót levágni, így kicsempészi az udvarról, majd a szekeren a szalma alá bújtatja.

A primadonna karaktere jelen esetben a hagyományokhoz ragaszkodik, szemben az akár a haladó eszméket is valló, nagy társasági életet élő, vagy éppen a szerelmükért küzdő hölgyekkel. A primadonnának és a bonvivánnak nem kell megküzdenni azért, hogy egymáséi legyenek, hiszen már úgy ismerjük meg őket, mint jegyespárt. Ebben a szakaszban tehát még csak a primadonna karakterét, Borit és a bonvivánt, Istvánt ismerjük meg a többi mellékszereplő mellett. (Kispál és Kosorrú mellékszereplőként bonyodalmat okoznak, Csuhiné és az öreg Tajti Márton mellékkonfliktusa is megtalálható az operetben.) A táncoskomikus, Fekete Tóbiás szintén munkásember, míg a szubrett karakterét, Rozikát cselédként fogjuk megismerni a következő képben. Tehát az I. felvonás 1. képében elkezdődik a matyó lakodalom elemeinek azonosítása, a legfontosabb mozzanat lesz a hagyományok, valamint a folytonosság jelensége.

Az I. felvonás 2. képének helyszíne és az utasítások hozzá a szöveggönyvben: *„kocsmaudvar. Bal elől bejárat. Jobb hátul a kocsaépület bejárásával (Italbolt felírás.) Hátul középen járat az utca felől. Az udvaron asztalok, székek.*”¹³ Az I. felvonás 2. képében a cselekmény tovább bonyolódik, valamint a szereplők motivációjának hátteréről is többet megtudhatunk, de főként az illegális marhavágás és annak problémája áll még mindig a középpontban. Ez olyan probléma, melyet a korábbi operettirodalmak mintájában nem igen találhatunk, viszont reflektál az aktuális rendszer körülményeire, lehetőségeire. Azonban ez a reflexió nem szatíra, nem gúny, nem mutat görbe tükröt a hatalomnak.¹⁴ Itt az államszocializmus kiszolgálója a történet, mely többek között ebben a narratív szálban is tetten érhető. Kispálhoz és Kosorrúhoz rendőrök érkeznek, mert gyanút fogtak, sejtik az illegális vágásokat, nincs mit tenni, el kell ásnuk a húst, bár az újabb konfliktus épp ebből fakad: *„a nehézség! Csak nem ások el nyolcvan kiló húst? 800 forintot?”*¹⁵ – veszekszik Kosorrú Kispállal. A húst végül elássák Tajtiék udvarán, rájuk szeretnék fogni a törvényszegést. Rozika és Tóbiás szerelmének alakulása is érdekesen alakul, hiszen a lány és a fiú között fő téma a munkavállalás, a cselédsors és a traktoros élet különbsége, sejteti a történet, hogy (karrier)döntés előtt áll Rozika.

A II. felvonás 1. képének helyszíne és az utasítások hozzá a szöveggönyvben: *„Szín, mint I. felv. 1. kép.*”¹⁶ Vagyis a II. felvonás 1. képében a falusi gazdálkodó udvarban a fő kérdés még mindig az, hogy mi legyen Bimbó sorsa, hogy alakul majd a lagzi, egyáltalán lesz-e házasság. Ugyanakkor Tajtiék bajban vannak, István pedig elment az éjjel, mert szerinte becsületes család nem vét a törvény ellen. Kispál megkeresi Boriékat, hogy majd segít vágási engedélyt szerezni,

¹² Kérdezi Csuhiné Erzsától (VINCZE – CZIZMAREK – INNOCENT V. 1954b, 10).

¹³ VINCZE – CZIZMAREK – INNOCENT V. 1954b, 10.

¹⁴ Mint például a 19. századi francia Offenbach-operettek.

¹⁵ VINCZE – CZIZMAREK – INNOCENT V. 1954b, 11.

¹⁶ VINCZE – CZIZMAREK – INNOCENT V. 1954b, 15.

mert a legfontosabb neki a lány boldogsága. Ugyanakkor a problémát a hithű kommunista, törvényisztelő traktoros fiú és a hagyományokhoz ragaszkodó leány között még mindig az állítólagos borjívágás adja, amiért a férfi képes lemondani a házasságról: „*így hát a válaszom nem más / Velem, velem, vagy ellenem! / Vagy válni kell, vagy légy mindenem!*” – olvashatjuk a II. felvonás 1. képének 9. jelenetében a *Duett* (Bori és István duettje) szövegében.¹⁷ Ez a motívum, a fiatal szerelmespár egymásról való lemondása ismerős lehet korábbi operettszerkezetekből, de hangsúlyozom, hogy itt ezt nem a szülők tiltása, a pénzügyi helyzet, a társadalmi státusz különbsége adja, ahogy például számtalan bécsi-magyar operettben.

A II. felvonás 2. képének helyszíne és az utasítások hozzá a szövegkönyvben: „*Szín ugyanaz, mint előbb.*”¹⁸ Tehát a II. felvonás 2. képében marad a falusi gazdálkodó udvar, a szubrett és a primadonna jelenete után tovább bonyolódik a táncoskomikus és a szubrett karakterének konfliktusa: „*Haragszom rád, mert nem szeretsz... / Haragszom rád, hát elmehetsz! / Nem is kell már a búcsúszó / S ha többet nem jössz úgy is jó.*”¹⁹ – duettdal Rozika és Tóbiás között a II. felvonás 2. képének 3. jelenetében. Ám ez a konfliktus független a másik két főszereplő szerelmétől, ez tehát szintén különbség a művek struktúrájában.

A III. felvonás 1. képének helyszíne és az utasítások hozzá a szövegkönyvben: „*Gépállomás udvara, balra tornácos lépcsőbejárat. Jobbra garázs. Középen iroda-bejárat.*”²⁰ A III. felvonás 1. képében először véget ér a szubrett – a karakterből a darab végén traktoros lány lesz – és a táncoskomikus szerelmi civódása, hiszen kibékülnek: „*gyűrű... Karikagyűrű!*”²¹ tehát a régebbi operettsémánknak megfelelően a pár házasságra fog lépni a közeljövőben. Egyetlen szerelmi konfliktus marad már csak: a primadonna és a bonviván kapcsolata, amely a gépállomáson oldódik meg.

A végkifejlett az, hogy mégiscsak lesz lagzi, mely lényegében a III. felvonás 2. képében teljesedik ki. A kép helyszíne és az utasítások hozzá a szövegkönyvben: „*Tajtiék udvarán.*”²² A III. felvonás 2. képében lelepleződik a „csalás” is, Tajti Márton ártatlanságát be tudja bizonyítani. Tajti és Csuhiné ellenségeskedése szintén megszűnik, a lagzi után Tajti belép a termelőszövetkezetbe – ezt a döntést Csuhiné nem nézi jó szemmel –, ez az elem bizonyítja, hogy a propaganda hordozója ez a történet, a szocialista realista operett. A lakodalmat megtartják a matyó hagyományok szerint.²³

A lakodalmi elemek az utolsó képben körvonalazódnak, melyek főként a zenei blokkokban artikulálódnak. Az előkészületek és a bonyodalom utáni

---

¹⁷ VINCZE – CZIZMAREK – INNOCENT V. 1954b, 18.

¹⁸ VINCZE – CZIZMAREK – INNOCENT V. 1954b, 18.

¹⁹ VINCZE – CZIZMAREK – INNOCENT V. 1954b, 19.

²⁰ VINCZE – CZIZMAREK – INNOCENT V. 1954b, 23.

²¹ VINCZE – CZIZMAREK – INNOCENT V. 1954b, 24. Megjegyzés mellette: Melodráma kezdete., III. felvonás 1. képének 3. jelenete Tóbiás és Rozika között, az idézett mondatot Rozika mondja.

²² VINCZE – CZIZMAREK – INNOCENT V. 1954b, 25.

²³ Tehát a hagyományok betartása „győzedelmeskedik” – zeneblokk elemeit lásd lentebb.

időintervallum, vagyis ez a konkrét szokáscselekmény és a tetőpont szakasza. Bozó Péter 2013-ban az operett zenei hagyományait azonosítja, a matyó lakodalomra, vagyis a lakodalmas részre is kitér, de főként zenei szempontból: „*a Boci-boci tarka matyó lagzija [...] – szakítva a régi operetthagyománnyal – kodályi alapokon álló folklorisztikus stílust alkalmaz.*”²⁴ A zenetörténész emellett felsorolja a bemutatott matyó lakodalom elemeit is.²⁵

A jelenlegi írás nem a tanudományi elemzés szintjét célozza meg, csupán az elemeket sorolja és kategorizálja. Tehát a III. felvonás 2. képében felépített lakodalmas narratíva a következő: No.18. *Matyó lakzi* (sic!) 1. *Csárdás.*;²⁶ 2. *A násznép bevonulása, rozmaring osztás.*;²⁷ 3. *Hérészes lányok, gyertyás tánc, a menyasszony búcsúja.*;²⁸ 3/a. *Tajti-Erzsa csárdása.*;²⁹ 4. *Seprős tánc.*;³⁰ 5. *Eladó a menyasszony.*³¹

A *lakodalmi táncok* szócikkben Maác László kitér a gyertyás táncra, valamint a söprútáncra is, mely a *Boci-boci...* cselekményében megtalálható: „[...] *régebben éjfél tájt került sor a menyasszonyfektető → gyertyás táncra s ma is ebben az időben tartják a → menyasszonytáncot. Éjfél után a különböző → táncos társasjátékok, párvalasztó és ügyességi táncok szórakoztatják a násznépet, esetleg a vaskosabb tréfájú → állatutánzó táncok vagy a rendet alaposan felforgató → lánc táncok (pl. bűdös vornyik, → söprútánc) [...]*”³² A zenei anyagban az alábbi táncmegjelölésekkel találkozhatunk: csárdás, mely ismétlődő zenei- és táncblokk lesz (1. és 3/a.); gyertyás tánc – „*a 17. századtól ismert szertartásos lakodalmi tánc [...] Rendszerint éjfélkor járták, a fektetést és a kontyolást megelőzően. [...] Számos formaváltozat ismert [...]*”³³ – (3.); seprős tánc (*söprútánc*) (4.); vagy éppen a menyasszonytánc-jelenet (5.).

A söprútáncnál feltételezhetjük, hogy az alábbi fajtát jelölték ki az operettben: „[...] *a játékos jellegű [...] típusban vállfogással hosszú sort alakítanak a résztvevők és a kígyózva haladó sor élén táncoló, a kezében lévő söprűvel igyekszik megütni a mögötte táncolókat (→ labirintus tánc, → lakodalmi táncok) [...]*”³⁴ A zárójelenet a menyasszonytánc – „*a lakodalom*

---

²⁴ BOZÓ 2013.

²⁵ BOZÓ 2013.

²⁶ VINCZE – CZIZMAREK – INNOCENT V. 1954a, 143–147.

²⁷ VINCZE – CZIZMAREK – INNOCENT V. 1954a, 148–152.

²⁸ A menyasszony búcsúztatása, menyasszony sirató (VINCZE – CZIZMAREK – INNOCENT V. 1954a, 152–160).

²⁹ Zeneileg ismétlés ez a blokk (VINCZE – CZIZMAREK – INNOCENT V. 1954a, 161).

³⁰ VINCZE – CZIZMAREK – INNOCENT V. 1954a, 161–162.

³¹ VINCZE – CZIZMAREK – INNOCENT V. 1954a, 162–168.

³² MAÁCZ 1980, 395–396.

³³ A *gyertyás tánc* szócikk alatt található szöveg egy részlete (MAÁCZ 1979, 358).

³⁴ PESOVÁR 1981, 486–487. Pesovár Ferenc igen részletesen ismerteti a kanasztáncot és seprútáncot a *Táncudományi tanulmányokban*. A seprútáncról szóló részt a következőképpen vezeti fel: „*Ügyességi táncunk e típusáról viszonylag már nagyobb áttekintésünk van, bár összegyűjtött változataink nagyobb része szintén a Dunántúlról származik. A Duna-Tisza-középről, a Felvidékről és a Felső-Tisza vidékéről szintén gazdag anyagot ismerünk. A tánc eszközeként a seprűn kívül bot,*

éjszakáján megrendezett tánc, amelyen a → menyasszony utoljára táncol leányként. Legismertebb szertartásos lakodalmi táncunk (→ lakodalmi táncok). A régebbi, több napos lakodalmakban az ünnepi lakoma előtt rendezték délelőtt vagy délután, jóval a fektetés és kontyolás szertartása előtt. Az utóbbiak elmaradásával és a lakodalom időtartamának megrövidülésével a menyasszonytánc időpontja rendszerint éjjelre, vacsora utánra esik. Kezdetét rigmussal vagy táncra szólító szavakkal jelenti be a → vőfély (esetleg a → násznagy), s a táncot is legtöbbször ő kezdi a menyasszonnyal. Számos helyen – a lakodalmi tisztségek hierarchiáját követve – sortánc-szerűen (→ osztótánc) adja át a menyasszonyt a jelesebb vendégeknek, esetleg a lakodalmi rangsor és rokonsági fok figyelembevételével név szerint kiáltja ki a következő táncost. Gyakoribb azonban, hogy néhány forduló után »Eladó a menyasszony!« kiáltással megnyitja az általános résztvételt. [...]»³⁵ A menyasszonytánc aktusa tetőpont és egyben lezárás, az egyik legismertebb lakodalmi szokáscelekmény.

További elemek beépítése az operett-történetbe: a násznép bevonulása, rozmaring osztása, a hérészes lányok bevonulása, melyek szintén látványos lakodalmi szokáscelekmények. Az operett struktúrájában ezek viszont kevésbé kidolgozott szokáscelekményi-aktusok, hiszen a látványos, egyszerű és hatásos mozzanatok kijelölését alkalmazzák a szerzők, mindezt *műnépies formában*, mindamelllett, hogy a főszereplők (protagonisták) identitásszerkezete is sztereotip jegyek mentén szerveződik.

Ezek egytől-egyig látványos táncok, mely egy, a látványosságra is építő közönségműfaj esetében (legtöbbször) elengedhetetlen.³⁶ A táncos aktusok között megtörténik a borjú levágása is, habár az utolsó kép lakodalmi szokáscelekményeinek sorrendje – valamint a szokások elhagyása – valószínűleg a működő, valamint a hatásos dramaturgia következménye. Vagyis a hagyomány ábrázolásában, valamint a szokáscelekmények dramatizált, „operettkompatibilis” változatában végbemenő „torzulások” megmaradt „valódi” lakodalomelemei is csupán a dramaturgiának vannak alárendelve.

Összegzés

Láthatjuk, hogy egy szocialista realista operettben a hagyományok bemutatása, a matyó lakodalom narratívájának, a házasságkötés szokáskörébe tartozó elemek be- és felépítése igen részletesen történik a dalblokkokban és a librettó szintjén is (az utolsó képben), habár ez minden esetben csupán a színpadra látványosan applikálható elemek – például a rozmaringosztás, vagy éppen a seprűs tánc, de ilyen a borjúvágás aktusa is³⁷ – átvételét, alkalmazását jelenti, jelentheti. Az efféle átvétel és beépítés *műnépies* formában történik meg, azonfelül, hogy

---

sapka, kendő használatos. [...]» (PESOVÁR 1969, 102). A seprűtánc típusra legjellemzőbb motívumok felsorolását lásd többek között PESOVÁR 1969, 103–104.

³⁵ GYÖRGYI – MAÁCS 1980, 566–567.

³⁶ Nem beszélve arról, hogy a lakodalmi viselet is igen látványos lehet. A tánc mint látványelem és a narratíva egyik alakítója, valamint a népviselet mint látványelem egymást erősítik a színpadon.

³⁷ Vagy a borjú (élő állat) a színpadra állítás alkalmával.

különböző elemek elhagyása és a szokáscselekmények sorrendjének megváltoztatása érhető tetten. Feltételezhetjük, hogy az 1896-ban színre vitt matyó lakodalom hatása, valamint a népszínműforma követése egyszerre érvényesül, és igen sajátos módon artikulálódik ebben az alkotásban, de nem feledkezhetünk meg a parasztromantikáról sem. Az operettirodalomban, legalábbis az 1950-es évek utáni operett-termelésben, igen ritkán történik ehhez hasonló lakodalomelem-beépítés, de a *műnépies elemek* használatával természetesen találkozhatunk e korszak operettarajaiban is.

Forrásmű

VINCZE – CZIZMAREK – INNOCENT V. 1954a = Vincze O. – Czizmarek M. – Innocent V. E.: *Boci-boci tarka. Operett 3 felvonás. Teljes zongorakivonat.* Budapest : Zeneműkiadó Vállalat, 1954.

VINCZE – CZIZMAREK – INNOCENT V. 1954b = Vincze O. – Czizmarek M. – Innocent V. E.: *Boci-boci tarka. Operett 3 felvonás. Szövegkönyv.* Budapest : Zeneműkiadó Vállalat, 1954.

Irodalom

BOZÓ 2013 = Bozó P.: Műfaji hagyomány és politikai kisajátítás Vincze Ottó Boci-boci tarka című operettjében. In: *Tudományos ülésszak a 70. éves Berlász Melinda tiszteletére*, 2012. november 29., MTA BTK ZTI Bartók terem (Kézirat); <http://real.mtak.hu/8666/1/M%C5%B1faji%20hagyom%C3%A1ny%20%C3%A9s%20politikai%20kisaj%C3%A1t%C3%ADt%C3%A1s.pdf> (Letöltés: 2019.12.18.)

DÓKA 2017 = Dóka K.: „Népünnepe” és nemzeti ünneplés (1896). Népszokás- és néptáncbemutatók az Ezredéves Országos Kiállításon. *Tánc tudományi Közlemények* 9:2 (2017) 34–51.

FÜGEDI 1996 = Fügedi M.: Borsod megye népe a millenniumi kiállításon. A *Herman Ottó Múzeum Évkönyve* 33–34 (1996) 349–362.

GYÖRGYI – MAÁ CZ 1980 = Györgyi E. – Maá cz L.: Mennyasszonytánc. In: Ortutay Gy. (főszerk.): *Magyar Néprajzi Lexikon* III. Budapest : Akadémiai Kiadó, 1980, 566–567.

MAÁ CZ 1979 = Maá cz L.: Gyertyás tánc. In: Ortutay Gy. (főszerk.): *Magyar Néprajzi Lexikon* II. Budapest : Akadémiai Kiadó, 1979, 358.

MAÁ CZ 1980 = Maá cz L.: Lakodalmi táncok. In: Ortutay Gy. (főszerk.): *Magyar Néprajzi Lexikon* III. Budapest : Akadémiai Kiadó, 1980, 395–396.

- PESOVÁR 1969 = Pesovár F.: Kanásztánc és seprűtánc – mutatványos táncaink két típusa. *Táncstudományi Tanulmányok 1967–1968* (1969) 93–127.
- PESOVÁR 1981 = Pesovár F.: Söprűtánc. In: Ortutay Gy. (főszerk.): *Magyar Néprajzi Lexikon IV*. Budapest : Akadémiai Kiadó, 1981, 486–487.
- SZEMERE 1979 = Szemere A.: A sematizmus „vívmánya” a szocialista realista operett. *Zenatudományi Dolgozatok 1979* (1979) 145–151.

Elements of the Matyó-styled Wedding in the Structure of the Operetta entitled *Boci-boci tarka*

EMESE LENGYEL

The paper aims to investigate one of the most successful Hungarian socialist realist operettas entitled *Boci-boci tarka* – composed by Mátyás Czizmarek, poems written by Ernő Innocent V., and lyrics written by Ottó Vincze – focussing on the elements of the matyó-styled wedding, especially the dancing scenes. The main ideological conflict has appeared between the prima donna (a peasant) and the bon vivant (a communist), because it is forbidden to slaughter a cow. Although the prima donna would like to follow the traditions as the matyó-styled wedding includes a cow slaughtering. However, the bon vivant is a law-abiding communist. The research design encompasses two parts: 1. the summary of the operetta, 2. the (dance) elements of the wedding.